

Taito Keski-Suomi ry

taito KÄSITYÖKOULU
JYVÄSKYLÄ

JYVÄSKYLÄN KÄSITYÖKOULU

Käsityön taiteen perusopetus

Laaja oppimäärä

Opetussuunnitelma

taito KESKI-SUOMI

Taito Keski-Suomi ry:n hallitus

Hyväksytty 08.06.2018

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN PERUSTIEDOT

Toiminimi:	Taito Keski-Suomi ry	
Osoite:	Kauppakatu 25, 40100 Jyväskylä	
Puhelin:	010 3871010	
E-mail:	taito@taitokeskisuomi.fi	
www:	www.taitokeskisuomi.fi	
Perustaminen:	1913	
Y-tunnus:	0208216-9	
Yhdistysrekisteri:	6.897 (merkitty rekisteriin 23.03.1922)	
Kaupparekisteri:	686.722 (rekisteröintipäivä 02.09.1996)	
Nimihistoria:	Keski-Suomen kotiteollisuusyhdistys ry (22.3.1923-4.11.1991) Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuus ry (4.11.1991-29.3.2011)	
Toimiala:	Yhdistys harjoittaa käsi- ja taideteollisuuden neuvonta- ja koulutustoimintaa sekä käsi- ja taideteollisuustuotteiden välitystoimintaa	
Toiminta-alue:	Keski-Suomen maakunta	
Kotipaikka:	Jyväskylä	
Toiminnan tarkoitus:	Yhdistyksen tarkoituksena on toimia alueellaan käsi- ja taideteollisuuden sekä käsityön taidon ja tiedon kaikinpuoliseksi edistämiseksi (Säännöt §2)	
Toimielimet:	Yhdistyksen kokous sekä hallitus	
Nimen kirjoittaminen:	Yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, toiminnanjohtaja tai hallituksen määräämä toimihenkilö, kaksi yhdessä.	
Toimipaikat:	Taito Keski-Suomi ry	Kauppakatu 25, 40100 Jyväskylä
	Taito-Shop	Kauppakatu 25, 40100 Jyväskylä
	Taitokeskus Jyväskylä	Kiväärитеhtaankatu 6 G, 40100 Jyväskylä
	Taitokeskus Joutsa	Jousitie 38, 19650 Joutsa
	Taitokeskus Saarijärvi	Paavontie 4, 43100 Saarijärvi

taito KESKI-SUOMI

KOULUN PERUSTIEDOT

Koulun nimi:	JYVÄSKYLÄN KÄSITYÖKOULU	
Osoite:	Kiväärитеhtaankatu 6 G, 40100 Jyväskylä	
Puhelin:	050 413 0993	
E-mail:	taitokeskus@taitokeskisuomi.fi	
www:	www.taitokeskisuomi.fi	
Perustaminen:	toiminta käynnistyi Käsi- ja taideteollisuuden työpajatoiminta- nimellä v.1989 Jyväskylän käsityökoulu OPM/ koulutuksen järjestämislupa, 19.10.2000	
Toiminnan tarkoitus:	Käsityön taiteen perusopetus	
Toimielimet:	Yhdistyksen hallitus (koulun johtokunta)	
Nimen kirjoittaminen:	Virallinen nimi kirjoitetaan Taito Keski-Suomi ry/Jyväskylän käsityökoulu Nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, toiminnanjohtaja tai hallituksen määräämä toimihenkilö, kaksi yhdessä.	
Toimipaikat:	Taitokeskus Jyväskylä	Kiväärитеhtaankatu 6 G, 40100 Jyväskylä
	Taitokeskus Joutsa	Jousitie 38, 19650 Joutsa
	Taitokeskus Saarijärvi	Paavontie 4, 43100 Saarijärvi

JOHDANTO

Taito Keski-Suomi ry:n ylläpitämä Jyväskylän käsityökoulu järjestää käsityön taiteen perusopetusta Jyväskylässä, Joutsassa ja Saarijärvellä. Jyväskylän käsityökoulu antaa vuodesta toiseen etenevää käsityön taiteen perusopetusta lapsille, nuorille ja aikuisille. Opetus on lakisääteistä ja noudattaa valtakunnallista ja oppilaitoskohtaista opetussuunnitelmaa. Oppilaitos antaa laajan oppimäärän mukaista opetusta. Laajan oppimäärän laajuus on 1300 tuntia. Laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä varhaisiän käsityökasvatuksesta ja aikuisten käsityön opetuksesta. Käsityön taiteen perusopetuksen keskeiset sisällöt ja opintokokonaisuudet ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt ja Rakennetut ja luonnonympäristöt. (Liite 1)

Jyväskylän käsityökoulun tehtävänä on antaa lain taiteen perusopetuksesta (633/1998) ja asetuksen taiteen perusopetuksesta (813/1998) määrittelemää opetusta sekä järjestää muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa. Laki määrittelee taiteen perusopetuksen tarkoituksen. Taiteen perusopetus on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää lapsille, nuorille ja aikuisille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Opetushallitus on päättänyt ja antanut määräyksen taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteista 20.9.2017. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan laadittu käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelma otetaan käyttöön Jyväskylän käsityökoulussa 1.8.2018. Koulutuksen järjestäjä, Taito Keski-Suomi ry, Jyväskylän käsityökoulu on laatinut koulukohtaisen opetussuunnitelman Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 määräyksen pohjalta. Taito Keski-Suomi ry:n hallitus toimii käsityökoulun johtokuntana. Jyväskylän käsityökoulun johtokunta hyväksyy Käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelma annetaan tiedoksi toimialueen kunnille. Opetussuunnitelma toimii suunnittelun pohjana eikä sisällä yksityiskohtaisia opetuksen toteuttamisohjeita. Opettajan valitsemien sisältöjen ja menetelmien tulee tukea asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Vuosittainen työsuunnitelma laaditaan tämän opetussuunnitelman pohjalta.

Taito Keski-Suomi ry on Keski-Suomen alueella toimiva yhdistys, joka on Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n (Taitoliitto) jäsen. Taitojärjestö toimii vahvasti aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön ja elävän käsityökulttuurin edistämiseksi Suomessa. Taitojärjestön arvot ovat luovuus, taito, yrittäjäyys ja kestävä kehitys.

Taito Keski-Suomi ry:n toimipaikkaverkosto: hallinto Jyväskylässä, Taitokeskus, Taito Shop ja Jyväskylän käsityökoulu eri toimipisteissä Jyväskylässä, Joutsassa ja Saarijärvellä. Yhdistys tuottaa neuvonta- ja koulutuspalveluita sekä ammatillista koulutusta, välittää käsityöyrittäjien tuotteita sekä materiaaleja ja järjestää käsityön edistämiseksi näyttelyitä ja tapahtumia.

Yhdistyksellä on monipuolinen ja pitkäaikainen kokemus lasten ja nuorten käsityön taiteen perusopetuksesta ja ohjauksesta vuodesta 1990. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt vuonna 2000 Taito Keski-Suomi ry:lle, Jyväskylän käsityökoululle käsityön taiteen perusopetuksen järjestämisluvan. Jyväskylän käsityökoulu on ollut toimintansa alusta asti aktiivisesti kehittämässä käsityön taiteen perusopetusta paikallisesti ja valtakunnallisesti. Vuosittain haettavilla Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen avustuksilla kehitetään Jyväskylän käsityökoulun toimintaa.

Opetussuunnitelmaan on liitetty Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Opetussuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon toimialueella opetusta antavien kuntien varhaiskasvatussuunnitelmat, perusopetuksen opetussuunnitelmat ja kulttuurisuunnitelmat sekä elinkeino- ja kulttuurielämä paikallisesti ja valtakunnallisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opintonsa 31.7.2018 jälkeen aloittavat oppilaat opiskelevat tämän opetussuunnitelman mukaisesti. Ennen 1.8.2018 aloittaneiden oppilaiden osaaminen tunnustetaan ja opinnot hyväksiluetaan siirryttäessä noudattamaan tätä opetussuunnitelmaa.

SISÄLTÖ

1 OPETUSSUUNNITELMA	8
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet	8
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen	9
1.3 Opetussuunnitelman sisältö	9
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	11
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	11
2.2 Arvoperusta	12
2.3 Oppimiskäsitys	12
2.4 Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet	12
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	14
3.1 Oppimisympäristöt	14
3.2 Toimintakulttuuri	15
4 OPINTOJEN LAAJUUS, RAKENNE JA OPINTOKOKONAISUUDET	17
4.1 Opintojen laajuus ja rakenne	17
4.2 Opintokokonaisuudet	18
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	20
6 OPPIMISEN ARVIOINTI	21
6.1 Arvioinnin tehtävä	21
6.2 Arviointi opintojen aikana	21
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	22
6.4 Oppimäärän arviointi	22
6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	23
6.5.1 Käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus	23
6.5.2 Käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus	24
6.5.3 Osallistumistodistus oppilaan suorittamista käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista	25

7 KÄSITYÖ	26
7.1. Keskeiset sisällöt ja tavoitealueet	26
7.2 Varhaisiän käsityökasvatus	29
7.2.1 Tavoitteet ja arvioinnin kohteet	29
7.2.2 Opintokokonaisuudet ja laajuus	30
7.3 Käsityön perusopinnot	31
7.3.1. Tavoitteet ja arvioinnin kohteet	31
7.3.2. Opintokokonaisuudet ja laajuus	33
7.4 Käsityön syventävät opinnot	34
7.4.1. Tavoitteet ja arvioinnin kohteet	34
7.4.2 Opintokokonaisuudet ja laajuus	36
7.5 Aikuisten käsityön opetus	37
7.6 Työtavat käsityön opetuksessa	37
7.7 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	38
7.7.1 Varhaisiän käsityökasvatuksen oppimisen arviointi	39
7.7.2 Perusopintojen oppimisen arviointi	39
7.7.3 Syventävien opintojen oppimisen arviointi	41
7.7.4 Aikuisten käsityön opetuksen oppimisen arviointi	41
8 OPPILAAXI OTTAMISEN PERIAATTEET	43
9 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA	44
10 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN	45
11 TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA	46

KUVIOLUETTELO

- Kuvio 1 Jyväskylän käsityökoulun käsityön taiteen perusopetuksen opintokokonaisuudet, rakenne, laajuus ja sisältöalueet
- Kuvio 2 Käsityön taiteen perusopetuksen keskeiset sisällöt ja tavoitealueet
- Kuvio 3 Varhaisiän käsityökasvatuksen opintokokonaisuudet, laajuus ja sisältöalueet
- Kuvio 4 Perusopintojen opintokokonaisuudet, laajuus ja sisältöalueet
- Kuvio 5 Syventävien opintojen opintokokonaisuudet, laajuus ja sisältöalueet

LIITTEET

- Liite 1 Käsityön taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä
- Liite 2 Opintojakson suunnittelulomake
- Liite 3 Jyväskylän käsityökoulun käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnot opintokokonaisuuksittain
- Liite 4 Jyväskylän käsityökoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §).

Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

1.2 Opetussuunnitelman laatiminen

Koulutuksen järjestäjä, Taito Keski-Suomi ry, laatii ja hyväksyy käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä.

Jyväskylän käsityökoulun opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä oppilaitoksen opettajien, oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

1.3 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelma sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään ja koulukohtaiset asiat:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- varhaisiän käsityökasvatuksen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennallinen laajuus
- perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- aikuisten käsityön opetus
- laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ja kriteerit
- oppimisen arviointi
- oppimäärän arviointi
- todistukset ja niihin merkittävät tiedot
- oppimäärän yksilöllistäminen
- osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Jyväskylän käsityökoulu suunnittelee opetuksen tarjonnan ja päättää opetuksen määrästä tämän opetussuunnitelman mukaisesti. Opetuksen määrä mitoitetaan niin, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Opetussuunnitelma laaditaan niin selkeästi, että myös oppilas ja hänen huoltajansa voivat saada opinnoista riittävästi tietoa.

Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä kehitetään edelleen osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Suunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaan identiteetin rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä. Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

2.2 Arvoperusta

Jyväskylän käsityökoulun opetussuunnitelma pohjautuu arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista kehittämällä ajattelun taitoja ja luovuutta.

Opetuksen lähtökohtana ovat käsityölle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

2.3 Oppimiskäsitys

Jyväskylän käsityökoulun opetussuunnitelma perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Käsityön taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2.4 Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Taiteenalan laajan oppimäärän opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään taidetta myös yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä

valintoja niiden pohjalta. Taiteenalan opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Laajan oppimäärän opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä taiteenalan ilmaisutapoja. Oppilaita kannustetaan tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin.

Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteenala historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä sekä rakentamaan toiminnassaan yhteyksiä taiteiden ja tieteiden välille.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Käsityön taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Jyväskylän käsityökoulun oppimisympäristöjä tarkastellaan fyysisestä ja teknisestä sekä sosiaalisesta ja pedagogisesta näkökulmasta. Oppimisympäristöt ovat ilmapiiriltään turvallisia ja kannustavia, avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään omaa osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen käsityössä ja tarjota oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Oppimisympäristöt luovat edellytykset käsityölle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa työturvallisuus huomioiden. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä kulttuurien ja taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen. Oppimista ja opiskelua tapahtuu käsityökoulun tilojen lisäksi perinteisen opiskeluympäristön ulkopuolella paikallisesti ja valtakunnallisesti, yhdessä muiden toimijoiden kanssa, luonnossa, kotona, kulttuuritapahtumissa ja virtuaalisessa ympäristössä.

Oppimisympäristössä on otettu huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat ja työvälineet, koneet ja laitteet, materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden käsityön opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Valittaessa oppimisympäristöjä otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet: mm. perusopetuksen, ammatillisen oppilaitoksen oppimisympäristöt, lähiseudun museot, käsityöläiset ja muu paikallinen toimintaympäristö. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden sekä kulttuurielämän kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Oppilaiden yksilölliset tarpeet, ikä, taidot ja kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon oppimisympäristön ja -tilan järjestämisessä ja suunnittelussa sekä opetuksessa.

Jyväskylän käsityökoulun tilajärjestelyt ratkaistaan tarvittaessa toimipisteittäin yhteistyössä kuntien opetustoimen sekä ammatillisten ja muiden oppilaitoksien kanssa.

3.2 Toimintakulttuuri

Jyväskylän käsityökoulun toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää käsityön taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Käsityön taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös käsityöalaa liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Jyväskylän käsityökoulun luovassa ja oppivassa yhteisössä lisätään kulttuurin saavutettavuutta, joka mahdollistaa lasten ja nuorten sekä aikuisten käsityön, muotoilun ja teknologian harrastamista osana aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä ja paikallista kulttuuria. Tavoitteena on tuoda laadukasta käsityö-, muotoilu- ja teknologiakasvatusta mahdollisimman monen lapsen ja nuoren sekä aikuisten saataville huomioiden oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa kulttuuri- ja käsityösisältöihin ja niiden toteutukseen ottamalla huomioon paikallisuus ja oman alueen kulttuuriperintö toimimalla oman paikkakunnan kulttuurikentällä mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tasa-arvoisuutta, kestäväen tulevaisuuden rakentamista ja hyvinvointia myös monikulttuurisuuden näkökulmasta, monipuoliset työskentelytavat huomioiden. Opetuksessa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat ja kiertotalous. Opetuksessa vahvistetaan käsityön taiteen perusopetuksen opetus suunnitelman mukaisesti koulun sekä

käsityön ja kulttuurin ammattilaisten, ammattitaitoisten opettajien ja ohjaajien yhteistyötä ja vuorovaikutusta.

Jyväskylän käsityökoulun toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja käsityöalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi (liite 2). Toteutumista seurataan ja arvioidaan tekemällä kyselyjä oppilaille, huoltajille, sidosryhmille ja henkilöstölle käyttämällä oppilaitoksen Virvatuli-itsearviointimallia. Itsearviointi toimii Jyväskylän käsityökoulun kehittämisvälineenä. Palaute ohjaa koulun toimintaa. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

4 OPINTOJEN LAAJUUS, RAKENNE JA OPINTOKOKONAISUUDET

4.1 Opintojen laajuus ja rakenne

Jyväskylän käsityökoulun laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä varhaisiän käsityökasvatuksesta ja aikuisten käsityön opetuksesta. Perusopintojen ja syventävien opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän käsityökasvatuksen opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt määritellään tässä opetussuunnitelmassa. Aikuisten käsityön opetuksessa noudatetaan käsityön laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä

Laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Perusopintoja edeltävän varhaisiän käsityökasvatuksen laajuus on 60–180 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Tavoitteiden mukainen osaaminen rakentuu henkilökohtaisesti kontaktiopetuksen lisäksi omaehtoisena oppimisena kaikkialla oppilaan omassa toimintaympäristössä.

Varhaisiän käsityökasvatuksen opintoihin haetaan 4–6 vuotiaana. Opintojen kesto on 1–3 vuotta. Opetusta annetaan 2 tuntia viikossa. Opintojen keston vaikuttaa oppilaan aloitusikä. Laajan oppimäärän perusopintoihin haetaan alakouluikäisenä. Opintojen suorittaminen kestää 6–8 vuotta. Opetusta annetaan 3 tuntia viikossa. Opintojen keston vaikuttaa oppilaan aloitusikä, osaamisen kehittyminen, oppilaan tavoitteet ja muualla opitun tunnistaminen. Syventäviin opintoihin voi siirtyä perusopintojen suorittamisen jälkeen tai muulla tavoin hankittujen vastaavien tietojen ja taitojen tunnistamisen perusteella. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö. Syventävien opintojen kesto on 3–4 vuotta. Aikuisten käsityön opetuksen laajan oppimäärän opintojen kesto on 6–8 vuotta.

Opetus mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen käsityön laajan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttamisen. Laajan oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon oppilaan yksilöllisten oppimispolkujen rakentuessa.

Laajan oppimäärän varhaisiän käsityökasvatuksen tarkoituksena on kokeilla ja harjoitella käsityötaitoja. Perusopintojen tarkoituksena on käsityön keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen tai painottaminen. Sekä perusopintoihin että syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

4.2 Opintokokonaisuudet

Jyväskylän käsityökoulun laajan oppimäärän opintokokonaisuudet ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt.

Oppilaan tulee suorittaa sisältöjä jokaisesta opintokokonaisuudesta. Laajuudet määritellään kunkin opintokokonaisuuden yhteydessä. Oppilas rakentaa yksilöllisen opintopolun, joka muodostuu oppilaan suorittamista opintokokonaisuuksista. Opintokokonaisuudet rakentuvat sisältöalueista ja näkökulmista sekä vuositasolla suunniteltavista opintojaksoista.

Opintokokonaisuudet voivat rakentua kerralla tai useammassa osassa tai lomittain toisen opintokokonaisuuden kanssa.

OPINTOKOKONAIUUDET

RAKENNE JA LAAJUUDET

Varhaisiän käsityökasvatus 60–180 t

Käsityön perusopinnot 800 t

Käsityön syventävät opinnot 500 t

SISÄLTÖALUEET / NÄKÖKULMAT

Kuvio 1. Jyväskylän käsityökoulun käsityön taiteen perusopetuksen opintokokonaisuudet, rakenne, laajuus ja sisältöalueet

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Jyväskylän käsityökoulun oppilaalle laaditaan tarvittaessa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävä.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu tässä opetussuunnitelmassa kuvattuihin varhaisiän käsityökasvatukseen, perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän arvioinnin kohteet. Arvioinnissa käytetään itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskustelua sekä suullista tai kirjallista palautetta. Jatkuvan arvioinnin keskiössä on oppilaan tekemä dokumentaatio. Dokumentaatio toimii tärkeänä osana oppilaan itsearviointia, vuorovaikutteista oppimista, osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään käsityön taiteen perusopetuksen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista suullisesti tai pyydettyä kirjallisesti. Arviointi kirjataan oppilashallintorekisteriin opintokokonaisuuksittain, josta pyydettyä tulostetaan opintosuoritusote.

Laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Laajan oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään näissä laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa kohdassa 7.7 ja oppimäärän arviointia kohdassa 6.4.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

6.4 Oppimäärän arviointi

Käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut syventävien opintojen tavoitteet. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Laajan oppimäärän arvioinnin tavoitteet ja arvioinnin kohteet on kuvattu tässä opetussuunnitelmassa luvussa 7.

Laajan oppimäärän arviointi perustuu määriteltyihin laajan oppimäärän arvioinnin kriteereihin. Päätötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia. Laajan oppimäärän arviointia täsmennetään opetussuunnitelman kohdassa 7.7.

6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

6.5.1 Käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

6.5.2 Käsitön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä,

merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

6.5.3 Osallistumistodistus oppilaan suorittamista käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus hänen suorittamistaan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.

Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

7 KÄSITYÖ

Käsityön laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan käsityön, muotoilun ja teknologian osaamista. Päämääränä on innostaa oppilasta oivalluksiin, mielikuvitukseen ja tekemisen iloon, jotka luovat perustan tavoitteelliselle, monimateriaalista osaamista ja ilmaisua kehittäväälle luovalle käsityölle. Opinnot harjaannuttavat ja opintojen edetessä syventävät oppilaan käsityötaitoja ideoinnissa, tavoitteellisessa suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa, joiden avulla syntyy ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluja elinympäristön haasteisiin. Oppilasta ohjataan tutkivaan, elämykselliseen ja monipuoliseen materiaalien ja tekniikoiden käyttöön sekä soveltamaan itsenäisesti oppimaansa eri ympäristöissä.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä kulttuuri-, taide- ja elinkeinoelämän kanssa. Opinnoissa tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä suomalaista kulttuuriperintöä, kulttuurin moninaisuutta ja globaaleja kysymyksiä. Oppilaan omaa suhdetta käsityöhön ja kulttuurista osallisuutta syvennetään kannustamalla häntä havainnoimaan, pohtimaan ja tulkitsemaan esineitä, ympäristöä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä tarjoamalla hänelle välineitä itsensä ilmaisemiseen ja kannanottamiseen käsityöllisin keinoin. Oppilasta ohjataan tunnistamaan oman toiminnan ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä ymmärtämään elinympäristön laadun ja käsityöllisen toiminnan merkitys hyvinvoinnille. Opinnot kannustavat oppilasta pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

Opetuksessa tuodaan näkyväksi käsityön, taiteiden- ja tieteidenvälisyys sekä ohjataan oppilaita niiden soveltamiseen käsityössä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan ja tulkitsemaan ilmiöitä sekä tutkimaan, visioimaan, käsitteellistämään, innovoimaan ja rakentamaan uutta. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana. Opinnot luovat pohjaa käsityön elinikäiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiseen myös muissa koulutusmuodoissa ja ammateissa.

7.1. Keskeiset sisällöt ja tavoitealueet

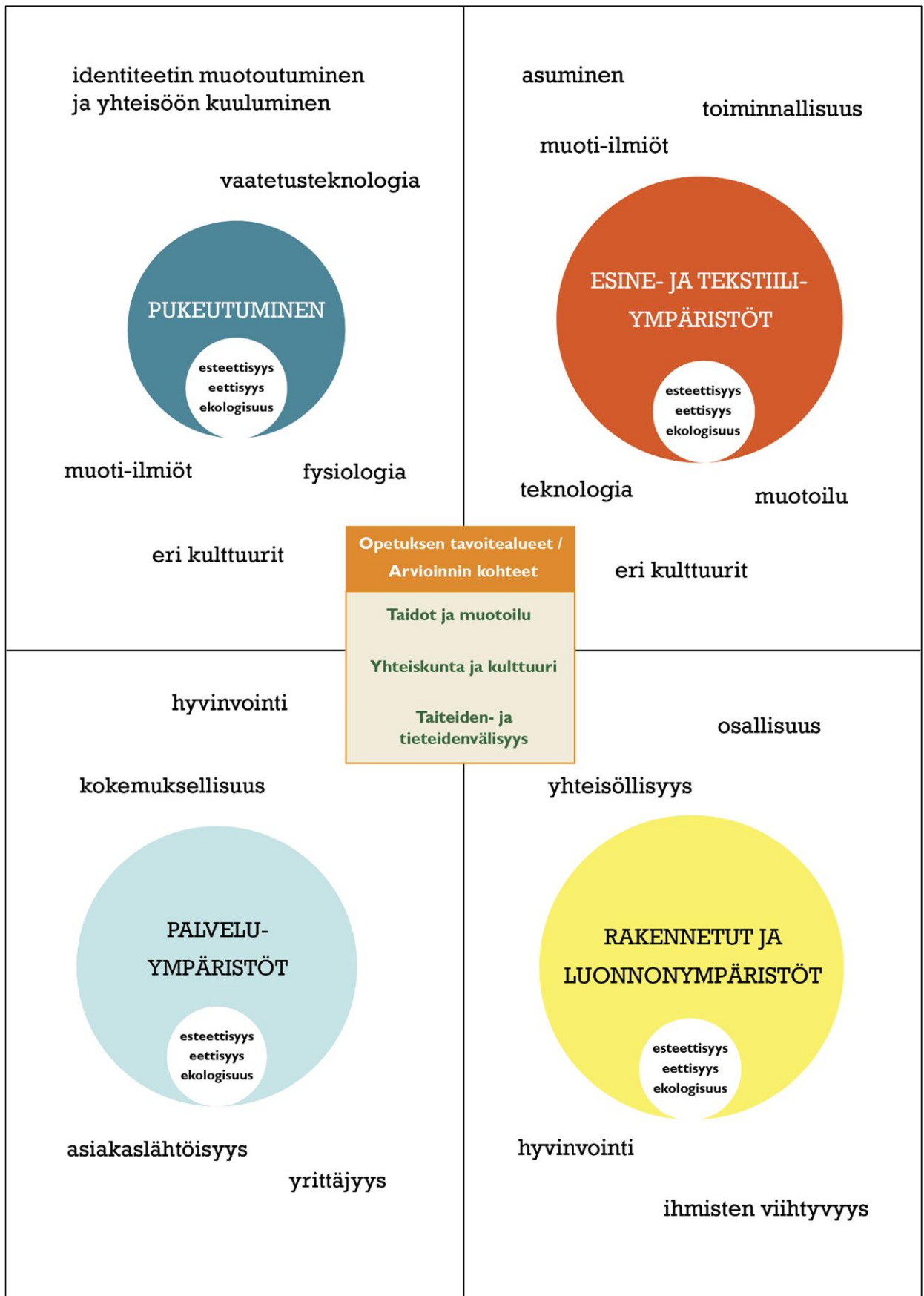
Käsityön laajan oppimäärän opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun

välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsiyössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsiyötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Varhaisiän käsiyökasvatuksen, perusopintojen, syventävien opintojen sekä aikuisten käsiyön opetuksessa keskeiset sisällöt ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsiyön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Käsiyön taiteen perusopetuksen tavoitealueet ja arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden- ja tieteidenvälisyys (liite 3).

Kuvio 2. Käsiyön taiteen perusopetuksen keskeiset sisällöt ja tavoitealueet

7.2 Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille.

7.2.1 Tavoitteet ja arvioinnin kohteet

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitealueet ja arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden- ja tieteidenvälisyys.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena

- innostaa ja ohjata oppilasta käsityötaitojen harjoittelussa leikin keinoin
- kokeilla ja tutustua erilaisiin materiaaleihin, välineisiin ja tekniikoihin turvallisen käytön avulla
- harjoitella toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä
- tukea oppilaan ajattelun ja vuorovaikutuksen sekä myönteisen minäkuvan kehittymistä

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rakentaa toiminta ja tekeminen oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille
- mahdollistaa oppilaiden omakohtaiset kokemukset elinympäristössä
- tarjota kulttuuri- ja taideilmiöitä sekä elämyksiä

Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Opetuksen tavoitteena on

- havainnoida ja tutustua lähiympäristöön
- rohkaista oppilasta ihmettelemään ja tulkitsemaan lähiympäristöään

7.2.2 Opintokokonaisuudet ja laajuus

Varhaisiän käsityökasvatuksen opintokokonaisuudet ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt ja laajuus 60–180 tuntia.

VARHAISIÄN KÄSITYÖKASVATUS 60–180 t

Kuvio 3. Varhaisiän käsityökasvatuksen opintokokonaisuudet, laajuus ja sisältöalueet

7.3 Käsitön perusopinnot

Käsitön perusopinnoton tavoitteena on taiteenalan keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjanteinen kehittäminen. Opintojen tavoitteena on tukea oppilaan oman ilmaisun kehittämistä, käsityö-, muotoilu-, tiede-, taide- ja kulttuurisuhteen muodostumista sekä aktiiviseksi toimijaksi kasvamista. Päämääränä on ymmärtävä ja laaja-alainen materiaallinen ja immateriaalinen tekeminen. Jyväskylän käsityökoulu määrittelee perusopinnoton opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet.

7.3.1 Tavoitteet ja arvioinnin kohteet

Käsitön perusopinnoton tavoitealueet ja arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden- ja tieteidenvälisyys.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena

- ohjata ja tukea oppilasta käsityötaitojen harjoittelussa ja ajattelutaitojen kehittämisessä
- rohkaista oppilasta havainnoimaan, pohtimaan ja ratkaisemaan ohjatusti arjen ja ympäristön haasteita
- kannustaa oppilasta nauttimaan käsityöstä ja arvostamaan omaa sekä toisten käsityötä
- innostaa oppilasta soveltamaan oppimiaan taitoja ja ilmaisemaan itseään erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä
- ohjata oppilasta välineiden turvalliseen käyttämiseen ja tekniikoiden tarkoituksenmukaiseen soveltamiseen
- tukea oppilasta tarkastelemaan käsityötä prosessina.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta toimimaan käsityökulttuurin tekijänä, keskustelijana, vastaanottajana ja tulkitsijana
- harjaannuttaa oppilasta ymmärtämään muotoilun, käytettävyyden, materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren väliset yhteydet sekä niiden vaikutukset elinympäristöön
- innostaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä

- ohjata oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja monikulttuurisessa maailmassa
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden moninaisuutta
- rohkaista oppilasta näkemään käsityö lokaalina ja globaalina toimintana.

Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta tarkastelemaan käsityön olemusta monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä, aina läsnäolevana elinympäristön laatuna
- rohkaista oppilasta taiteiden- ja tieteidenväliseen vuoropuheluun ja tulkintaan
- tukea oppilasta sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävän kehityksen ja kiertotalouden ymmärtämisessä
- innostaa oppilasta havainnoimaan ilmiöitä sekä tutkimaan, käsitteellistämään ja rakentamaan käsityötä teknologioita, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen
- kannustaa oppilasta innovatiivisuuteen ja uuden tiedon tuottamiseen yksin ja yhteisöllisesti.

7.3.2 Opintokokonaisuudet ja laajuus

Perusopintojen opintokokonaisuudet ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt ja laajuus 800 tuntia.

Kuvio 4. Perusopintojen opintokokonaisuudet, laajuus ja sisältöalueet

7.4 Käsitön syventävät opinnot

Käsitön syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai painottaminen oppilaan valitsemalla tavalla. Opintojen tavoitteena on, että oppilas havainnoi, pohtii, arvottaa, käsitteellistää ja jakaa kokemuksiaan sekä omaksuu kriittisen ja rakentavan pohdinnan osaksi käsityöprosessiaan. Oppilasta ohjataan tekemään päätöksiä, toimimaan itsenäisesti ja aloitteellisesti sekä ilmaisemaan ja tulkitsemaan kokemuksiaan. Opinnoilla vahvistetaan oppilaan taitoja käyttää käsityötä vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä. Oppilasta ohjataan suunnittelemaan ja valmistamaan käsitöitä valitsemiinsa ympäristöihin. Koulutuksen järjestäjä määrittelee syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

7.4.1 Tavoitteet ja arvioinnin kohteet

Syventävien opintojen tavoitealueet ja arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden- ja tieteidenvälisyys.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta itsenäiseen käsityöprosessiin
- ohjata ja tukea oppilasta itsenäiseen kädentaitojen harjoitteluun ja ajattelutaitojen kehittämiseen
- kannustaa oppilasta löytämään itsenäisesti ratkaisuja arjen ja ympäristön haasteisiin
- rohkaista oppilasta soveltamaan oppimaansa ja ilmaisemaan itseään yksilöllisissä prosesseissa ja eri ympäristöissä
- innostaa oppilasta tiedostamaan välineiden, materiaalien ja tekniikoiden käyttöön omassa ilmaisussaan
- rohkaista oppilasta harjoittelemaan omien tavoitteiden asettamista ja nauttimaan niiden saavuttamisesta.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta toimimaan aktiivisena käsityökulttuurin tekijänä, vastaanottajana, tulkitsijana ja vaikuttajana sekä oivaltamaan osallistumisen mahdollisuuksia ympäristössä
- ohjata ja tukea oppilasta soveltamaan muotoilun, käytettävyyden ja materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren välisiä yhteyksiä sekä niiden vaikutuksia ympäristöön omassa ja ryhmän työskentelyssä
- rohkaista oppilasta näkemään oma roolinsa elävän kulttuuriperinnön ylläpitäjänä ja kehittäjänä
- ohjata oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja monikulttuurisessa maailmassa
- rohkaista oppilasta näkemään oman tekemisen, käsityön yhteys ammatillisuuteen ja yrittäjyyteen
- innostaa oppilasta toimimaan lokaaleissa ja globaaleissa käsityöyhteisöissä.

Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta taiteiden- ja tieteidenväliseen dialogiin käsityössä
- vahvistaa oppilaan itsenäistä havainnointia ja halua rakentaa käsityötä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa työskentelyssään sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisesti kestävä kehityksen sekä kiertotalouden periaatteita
- kannustaa oppilasta uuden tiedon itsenäiseen ja yhteisölliseen tuottamiseen sekä soveltamiseen.

7.4.2 Opintokokonaisuudet ja laajuus

Syventävien opintojen opintokokonaisuudet ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt ja laajuus 500 tuntia.

Kuvio 5. Syventävien opintojen opintokokonaisuudet, laajuus ja sisältöalueet

7.5 Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten käsityön opetuksessa noudatetaan käsityön laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten käsityön opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämissä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

7.6 Työtavat käsityön opetuksessa

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Varhaisiän opinnoissa tutustutaan käsityöhön leikin keinoin. Ihmettely ja kokeilu ovat työskentelyn lähtökohtia. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ilo.

Perusopinnoissa erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Mielikuvitus, ihmettely ja ideoiden kehittäminen toimivat työskentelyn lähtökohtina. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Syventäville opinnoille on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämislle, vuorovaikutukselle, tulkinnalle, arvottamiselle ja aktiiviselle toimijuudelle perustuva lähestymistapa. Se ilmenee niin oppilaan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Aikuisten käsityön opetuksessa työtavat noudattavat perusopintoja ja syventäviä opintoja. Työtapoja ohjaavat motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Aikuisten käsityön opetuksessa voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin.

7.7 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissa, ilmaisussa, taidoissa sekä ohjata häntä omien tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisin menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itse- ja vertaisarviointia sekä suullista ja kirjallista arviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan niille asetettujen tavoitteiden näkökulmista. Näyttelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa tavoitteisiin. Oppimista ja osaamista arvioidaan monipuolisesti oppilaan oppimisprosessissa, tuotteissa, teoksissa ja palveluissa. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilaalle annettava palaute on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arvioinnilla oppilasta kannustetaan osaamisensa laajentamiseen, soveltamiseen ja esittelemiseen.

Käsityön laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteiden välisyys. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

7.7.1 Varhaisiän käsityökasvatuksen oppimisen arviointi

Varhaisiän käsityökasvatuksessa jatkuvalla arvioinnilla tuetaan käsityön ja leikin keinoin myönteisen minäkuvan muodostumista. Arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden- ja tieteidenvälisyys.

Taidot ja muotoilu

Oppilas

- innostuu käsityötaitojen harjoitteluun ohjatusti leikin keinoin
- kokeilee ja tutustuu erilaisiin materiaaleihin, välineisiin ja tekniikoihin turvallisen käytön avulla
- harjoittelee toisten huomioimista, ryhmätöitä ja omaan työhön keskittymistä
- harjoittelee ajattelun ja vuorovaikutuksen sekä myönteisen minäkuvan kehittymistä

Yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- rakentaa toimintaansa ja tekemistään omakohtaisille elinympäristön kokemuksille
- löytää omakohtaisia kokemuksia elinympäristöstään
- näkee kulttuuri- ja taideilmiöitä sekä kokee elämyksiä

Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Oppilas

- havainnoi ja tutustuu lähiympäristöön
- ihmettelee ja tulkitsee lähiympäristöään

7.7.2 Perusopintojen oppimisen arviointi

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan käsityötaitojen harjoittelua ja itseilmaisua, niiden kehittymistä sekä yhdessä oppimista. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään monipuolisesti itse- ja vertaisarviointia. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan omakohtaisen käsityösuhteen muotoutumista, identiteetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen reflektointiin

sanallistamalla, käsityöllisesti ja muita ilmaisun keinoja käyttäen. Arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Taidot ja muotoilu

Oppilas

- ymmärtää harjoittelun merkityksen käsityö- ja ajattelutaitojen oppimisessa
- havainnoi, pohtii ja ratkaisee ohjatusti arjen ja ympäristön haasteita
- osaa iloita käsityöstä ja arvostaa omaa sekä toisten käsityötä
- osaa soveltaa oppimiaan taitoja ja ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä
- ymmärtää välineiden turvalliseen käyttämisen ja tekniikoiden tarkoituksenmukaisen soveltamisen
- ymmärtää käsityön prosessina

Yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- osaa toimia käsityökulttuurin tekijänä, keskustelijana, vastaanottajana ja tulkitsijana
- ymmärtää muotoilun, käytettävyyden, materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren välisiä yhteyksiä sekä niiden vaikutuksia elinympäristöön
- näkee käsityön elävänä kulttuuriperintönä
- osaa pohtia käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä
- osaa toimia empaattisesti monikulttuurisessa maailmassa
- ymmärtää käsityöyrittäjyyttä
- näkee käsityön lokaalina ja globaalina toimintana

Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Oppilas

- osaa hahmottaa käsityön monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä elinympäristön laatuna
- on kiinnostunut taiteiden ja tieteiden välisestä vuoropuhelusta ja tulkinnoista
- tuntee sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävän kehityksen ja kiertotalouden merkityksen
- osaa havainnoida ilmiöitä sekä tutkia, käsitteellistää ja rakentaa käsityötä, teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen
- osaa työskennellä innovatiivisesti sekä tuottaa uutta tietoa yksin ja yhteisöllisesti

7.7.3 Syventävien opintojen oppimisen arviointi

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektointiin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä. Jatkuvalle vuorovaikutteisella arvioinnilla ja muulla palautteella oppilasta innostetaan työskentelemään, kommunikoimaan, osallistumaan ja vaikuttamaan. Arvioinnilla ohjataan oppilaan osaamisen kehittymistä hänen syventävien opintojensa laajentumisen tai painottumisen mukaisesti. Syventävien opintojen aikana oppilas dokumentoi asettamia tavoitteita, työskentelyä, käsityöilmaisua, itsearviointia, oman oppimisensa edistymistä ja saavuttamaansa osaamista. Oppilaan kokoaman dokumentaation avulla tuetaan oppilaan syventävien opintojen tavoitteellista etenemistä. Arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Taidot ja muotoilu

Oppilas

- osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin itsenäisesti
- harjoittelee itsenäisesti käsityötaitoja ja osaa kehittää ajattelutaitoja
- löytää itsenäisesti ratkaisuja arjen ja ympäristön haasteisiin
- soveltaa oppimaansa ja osaa ilmaista itseään yksilöllisissä prosesseissa ja eri ympäristöissä
- tiedostaa omassa ilmaisussaan välineiden, materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuudet
- osaa asettaa itselleen tavoitteita ja nauttii niiden saavuttamisesta

Yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- toimii aktiivisena käsityökulttuurin vastaanottajana ja tekijänä sekä oivaltaa osallistumisen mahdollisuuksia ympäristössä
- ymmärtää ja osaa soveltaa muotoilun, käytettävyyden ja materiaalivalintojen ja tuotteet elinkaaren välisiä yhteyksiä sekä niiden vaikutuksia ympäristöön omassa ja ryhmän työskentelyssä.
- tiedostaa oman roolinsa elävän kulttuuriperinnön ylläpitäjänä ja kehittäjänä
- pohtii käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittää tunne- ja vuorovaikutustaitoja monikulttuurisessa maailmassa
- ymmärtää oman käsityöllisen tekemisen yhteyden ammatillisuuteen ja yrittäjyyteen

- pystyy toimimaan paikallisissa ja kansainvälisissä käsityöyhteisöissä

Taiteiden- ja tieteidenvälisyys

Oppilas

- ymmärtää taiteiden ja tieteiden välisen dialogin käsityössä
- havainnoi ja rakentaa itsenäisesti käsityötä soveltaen teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita
- soveltaa työskentelyssään sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisesti kestävä kehityksen sekä kiertotalouden periaatteita
- tuottaa ja soveltaa uutta tietoa itsenäisesti ja yhteisöllisesti

Käsityön laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu tuotteesta, teoksesta tai palvelusta sekä siihen liittyvästä osaamisen dokumentaatiosta.

Dokumentaatio sisältää sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia. Oppilas sopii lopputyönsä tavoitteista ja toteuttamistavasta yhdessä opettajan kanssa. Lopputyössä arvioidaan laaja-alaisesti oppilaan kasvua käsityön tekijäksi, ilmaisu- ja käsityötaitojen kehittymistä ja opitun soveltamiskykyä. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan hänen omalle työlleen asettamansa tavoitteet ja hänen syventävien opintojensa suuntautuminen.

7.7.4 Aikuisten käsityön opetuksen oppimisen arviointi

Aikuisten käsityön opetuksessa noudatetaan käsityön laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä sekä perusopintojen ja syventävien opintojen arviointikriteerejä.

8 OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

Jyväskylän käsityökoulun oppilashaku on huhti–toukokuussa. Jos hakijoita on enemmän kuin avoimia oppilaspaikkoja, uudet oppilaat arvotaan hakijoiden keskuudesta. Oppilaaksi voi hakea myös kesken lukuvuoden. Hakuajasta ilmoitetaan eri tiedotuskanavissa.

Oppilashaku tapahtuu täyttämällä lomake ja palauttamalla se käsityökouluun. Valinnasta, oppilaspaikan ehdoista ja opiskelusta käsityökoulussa ilmoitetaan oppilaalle/huoltajalle kirjallisesti. Oppilaspaikan vastaanottamisesta tulee ilmoittaa käsityökouluun. Oppilas voi pitää välivuoden opinnoista, mutta hänen tulee ilmoittaa paluustaan käsityökouluun hakuajan puitteissa.

Muulla käsityön taiteen perusopetuksessa olleet oppilaat hyväksytään oppilaaksi osaamisen tunnustamisen ja opintojen hyväksilukemisen kautta. Muualla suoritettut opinnot ja hankittu osaaminen arvioidaan ja tunnustetaan.

9 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Jyväskylän käsityökoulu tekee yhteistyötä huoltajien kanssa koko käsityökoulun ajan.

Käsityökoulu jakaa avoimesti tietoa opetussuunnitelmasta, tavoitteista, sisällöistä, arvioinnista ja vuosittaisesta opetuksesta ja tapahtumista sekä ajankohtaisista asioista.

Jyväskylän käsityökoulu tekee yhteistyötä paikallisten taiteen perusopetuksen toimijoiden, perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulun, yliopiston sekä elinkeinoelämän ja kaupungin kulttuurikentän kanssa. Käsityökoulu osallistuu aktiivisesti paikalliseen tapahtumatuotantoon. Tapahtumat tuovat kulttuurielämään elämyksiä ja kokemuksia kuntalaisille ja vierailijoille. Osallistuminen tapahtumiin toimijana monipuolistaa kaupunkien kulttuurikenttää. Valtakunnallisia yhteistyötahoja ovat mm. Opetushallitus, Taitoliitto ja Taito-yhdistykset, Taiteen perusopetusliitto, Suomen käsityön museo sekä Opintokeskus Sivis.

Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa opetusta ja sen vaikuttavuutta. Arvioinnin tarkoituksena on tukea opetuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Opetusta arvioidaan ja kehitetään käsityökoulun henkilökunnalta, oppilailta, heidän vanhemmiltaan ja yhteistyötahoilta saatujen palautteiden perusteella.

10 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Jyväskylän käsityökoulun toimintakulttuuria kehitetään jatkuvalla pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämisen avulla. Oppilaitoksen johtamista, opetuksen arkikäytänteiden organisointia, suunnittelua, toteuttamista ja arviointia kehitetään ja tarkastetaan säännöllisesti. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Käsityökoulua kehitetään oppilailta, huoltajilta ja opettajilta saadun palautteen avulla.

Taitoliitto on osana tehtävänsä merkittävä kansallinen ja globaali toimija tuottaen ja jakaen sisältöjä ja uudistuksia. Taitojärjestöllä on yhteinen materiaalipankki taiteen perusopetuksen opettajille ja järjestö kouluttaa yhdistysten taiteen perusopetukseen osallistuvaa henkilökuntaa yhteisillä koulutuspäivillä.

Taito Keski-Suomi ry tuottaa Jyväskylän käsityökoulun toimintaa. Taito Keski-Suomi ry järjestää henkilöstölle sisäisiä koulutuspäiviä. Jyväskylän käsityökoulun koulutus- ja kehittämispäiviin osallistuvat rehtori, kurssisihteeri ja käsityökoulun opettajat.

Toiminnanohjaajat toimivat osana toimenkuvaansa käsityön taiteen perusopetuksen opettajina.

Jyväskylän käsityökoulun käytössä on Taiteen perusopetusliitto ry:n (TPO) taiteen perusopetukseen kehittämä Virvatuli, oppilaitoksen Zef-itsearviointimalli. Itsearviointi on tärkeä kehittämisväline, minkä avulla löydetään toiminnan vahvuuksia ja kehittämistä vaativia osa-alueita, joita tarkastellaan itsearviointikriteereillä. Arviointi on jaettu eri osa-alueisiin, joita ovat oppilaat, opettajat, oppimisympäristö, johtaminen, yhteistyöalueet. Kokonaisuuksien arviointi toteutuu viiden vuoden jaksoissa. Jyväskylän käsityökoulun toiminnasta kerätään jatkuvaa ja vertailevaa palautetta. Palaute ohjaa koulun toimintaa.

Jyväskylän käsityökoulu osallistuu aktiivisesti paikallisesti ja valtakunnallisesti; Taitoliiton, Taiteen perusopetusliiton ja Opetushallituksen, käsityön taiteen perusopetuksen ja aineettoman ja aineellisen kulttuurin kehittämistyöhön.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen selvittäminen vakiinnutetaan osaksi oppilaitoksen itsearviointimallia. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista seurataan jatkuvasti opettajankokouksissa ja kolmen vuoden välein tehtävillä kyselyillä henkilöstölle ja oppilaille. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista tiedotetaan eri sidosryhmiä.

11 TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

Jyväskylän käsityökoulu on laatinut 2017 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.

Suunnitelma on laadittu yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Suunnitelma sisältää selvityksen oppilaitoksen tämän hetkisestä tilanteesta, tarvittavista toimenpiteistä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja arvion aikaisempiin suunnitelmiin sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma on laadittu kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Jyväskylän käsityökoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä (Liite 4).